

- ✓ Notícies
- ✓ L'ús social de la llengua catalana
- ✓ Apunts
- ✓ En xarxa
- ✓ El camí de les paraules
- ✓ Propostes
- ✓ Jocs de llengua

Notícies

El Servei de Normalització Lingüística del Consell, a través de la Vicepresidència de Cultura, Patrimoni i Esports i amb la col·laboració de l'IMAS, edita la col·lecció de làmines «Llocs i mots», relacionades amb els temes centrals de la vida a la residència La Bonanova

El Servei de Normalització Lingüística del Consell de Mallorca (SNL) du a terme, des del mes de juny de 2013, el Pla d'Actuacions per al Foment i la Millora de l'Ús de la Llengua Catalana a la Residència Mixta de Pensionistes La Bonanova.

El tercer objectiu específic d'aquest Pla (3.1.), el qual fa referència a l'adequació lingüística del personal, és aconseguir que el personal de La Bonanova adquireixi la competència lingüística necessària per exercir amb normalitat les funcions pròpies del seu lloc de treball. Per assolir aquest objectiu, el Pla formula un objectiu operatiu (3.2.) —promoure accions de formació lingüística i de difusió d'ofertes formatives en llengua catalana— el qual, al seu torn, es concreta en accions puntuals.

Després que l'octubre passat el SNL fes una consulta als treballadors de La Bonanova per detectar les necessitats formatives de caire lingüístic del personal i donar-hi resposta, es va constatar que l'activitat que va despertar més interès es relacionava amb la disposició de recursos de lèxic especialitzat (en línia o en format imprès) referit a la tasca diària.

Amb la finalitat de respondre a la demanda detectada, s'inicià l'edició d'una col·lecció de làmines, sobre els temes centrals de la vida a la residència, que permetrà que tots els treballadors

ampliïn els coneixements lèxics en llengua catalana de manera autònoma per poder emprar el català en la feina diària.

La col·lecció disposarà de 23 elements que recreen les dependències o els serveis que ofereix la residència i inclouen els termes que es relacionen amb les tasques que s'hi duen a terme. La col·lecció «Llocs i mots» completa aplegarà més de 2.000 termes específics en català.

L'exposició d'aquest tipus de material ajuda a captar amb més facilitat els continguts i permet que diverses persones consultin simultàniament els termes. A més, tot i que aquesta iniciativa neix arran d'una acció del Pla d'Actuacions de La Bonanova, es preveu que pugui exportar-se a la resta de residències de l'IMAS. Així mateix, el format elegit permetrà també la consulta en línia, per la qual cosa se'n podrà beneficiar qualsevol persona autodidacta.

Durant el 2013 s'editaren 9 làmines de la col·lecció: assistència sanitària, la fisioteràpia, la consulta i la sala de cures, la recepció, el menjador, la bugaderia, la cafeteria, la perruqueria i el servei de neteja. El disseny i l'edició dels elements restants es duran a terme durant el 2014.

La col·lecció es podrà consultar a la intranet de l'IMAS (Imascat) o directament al [web del Consell de Mallorca](#).

Una cinquantena de termes nous en català

Una cinquantena de termes nous, fruit de la tasca de fixació terminològica del Consell Supervisor del TERMCAT, s'han incorporat recentment al català. Aquests termes, que ja són consultables a la [Neoloteca](#) i al [Cercaterm](#), varen sortir publicats al *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* ([núm. 6501, de 14 de novembre de 2013](#)). S'hi han inclòs termes de diversos àmbits d'especialitat.

Algunes de les noves incorporacions són *surf de rem* i *fitnes*, de l'àmbit dels esports; *fanzin*, de l'àmbit de la comunicació; *cupcake*, d'alimentació; *bràquet*, de l'àmbit de la medicina; *bioxip de DNA* o *matriu de DNA*, de biologia; *centralització de tresoreria*, de l'àmbit de l'economia; *criança positiva* i *classe inversa*, d'educació; *aspecte-i-sensació* d'informàtica i Internet; o *imputació*, d'estadística.

La nostra llengua és part de la riquesa lingüística del món. Se situa entre les 100 llengües més parlades al món i és tan important com qualsevol altra llengua, però, a més, és la nostra. Empra-la perquè sigui viva!

Actituds lingüístiques (I)

La lleialtat lingüística

L'actitud lingüística d'una persona reflecteix allò que ha après de la seva llengua, del seu poble i d'ella mateixa. Si algú oculta la seva llengua o l'abandona tot d'una, és perquè ha après que no és important o que no és útil identificar-s'hi.

El terme *lleialtat lingüística* fa referència a la predisposició d'un parlant a no abandonar l'ús de la llengua pròpia, dins la societat a la qual pertany.

La finalitat de mantenir-se fidel lingüísticament és actuar activament per afavorir l'ús de la llengua pròpia en tots els àmbits i evitar una possible substitució lingüística o canvi de llengua (procés sociolingüístic, mitjançant el qual el poble A canvia el seu codi lingüístic a favor de la llengua del poble B, deixant de parlar, al mateix temps, la seva llengua pròpia original: es caracteritza per l'abandonament intergeneracional d'una llengua a favor d'una altra). Així doncs, els parlants d'una llengua tenen un paper clau en el manteniment de la seva vitalitat, i el fet de canviar a la llengua de l'interlocutor va sempre en detriment de la llengua pròpia.

El doctor en psicologia Ferran Suay més que de *lleialtat lingüística* prefereix parlar d'*assertivitat lingüística*, perquè és un concepte que fa referència a l'autoafirmació. També parla sovint de *timidesa lingüística* i del fet que en català es calla molt sovint: es calla quan algú parla en castellà (o es parla la seva llengua) o, en ocasions, els catalanoparlants senten vergonya de parlar en català en grup perquè algú ha parlat abans en castellà, amb la qual cosa posen les preferències dels altres abans de les seves pròpies preferències. Suay afirma que totes aquestes actituds van en contra de la llengua i del benestar i la salut social dels seus parlants.

Ser assertiu lingüísticament, segons Ferran Suay, ajuda a gaudir de la llengua pròpia amb la mateixa normalitat amb què ho fan els parlants de les altres llengües i a deixar d'experimentar la incomoditat associada a parlar una llengua minoritzada, els parlants de la qual no poden viure de manera normal en la seva llengua.

En el número següent parlarem d'altres actituds lingüístiques com ara el rebuig lingüístic o l'autoodi.

Apunts

El més aviat possible o al més aviat possible?

Les locucions *al més* o *al menys* seguides de l'adverbi *aviat* s'escriuen amb la preposició *a*. Per tant, direm *Digues-m'ho al més aviat possible* i no *Digues-m'ho *el més aviat possible*. De la mateixa manera, aquesta construcció es pot fer servir amb altres adverbis, com ara *lluny*, *tard* o *ràpid*: *Posa-ho al més lluny possible de mi* o *Torna-ho al més ràpid possible*.

Tanmateix, en aquests casos és convenient fer servir les expressions equivalents *tan aviat com puguis* (o *vulguis*, *pugueu*, *vulgueu...*), *tan aviat com sigui possible* i *com més aviat millor*, que són ben genuïnes.

Cal evitar, però, les construccions **quan abans millor* i **com abans millor*, del tot incorrectes.

Matitzar o matisar? Improvitzar o improvisar?

Els verbs *matisar* i *improvisar* es formen a partir de les paraules *matís* i *improvís*; són de la primera conjugació i només afegeixen la terminació *-ar* a les paraules d'origen.

Sovint, per analogia amb altres verbs que es formen amb el sufix *-itzar*, com *organitzar*, *formalitzar*, etc., se senten les formes incorrectes **matitzar* i **improvitzar*. Cal recordar, però, que les formes correctes són *matisar* i *improvisar*, i que es pronuncien amb essa sonora.

Els derivats d'aquests dos verbs també s'escriuen amb *s*: *improvisació* i *matisació*.

<http://www.minimalia.net/inici.asp>

«Més és menys». Aquesta cita de l'arquitecte Ludwig Mies dona sentit a Minimalia.net, un lloc web partidari de no emprar més mots dels que realment són necessaris: «Si es pot dir en poques paraules, molt millor» diuen els autors. Minimalia.net permet consultar frases breus, per pensar, gaudir i endur-se... i envia la frase del dia a tothom que s'hi vulgui subscriure. Un cop feta la subscripció, a partir de l'endemà (de dilluns a divendres), es comencen a rebre frases com la que teniu seguidament: «Som allò que no hem fet. La fesomia singular de cadascú, el fet de ser únics, sense parell, depèn de les nostres renúncies.» Sebastià Perelló (Costitx, Mallorca 1963). Reflexionau-hi!

<http://www.uoc.cat/app/musicadepoetes/servlet/org.uoc.lletra.musicaDePoetes.Presentacio>

Música de poetes és un espai virtual per a la música i la literatura, que us convida a conèixer les cançons que músics catalans han fet amb els nostres poetes. A més de les cançons, hi trobareu també una sèrie de continguts complementaris sobre recursos poètics. L'espai s'actualitza periòdicament. Visítai-lo i gaudiu de les cançons i dels poemes!

El camí de les paraules

Inaugurar

El començament d'una activitat humana –privada o pública– se celebra amb un acte d'inauguració, que té una litúrgia pròpia: inauguració de cursos, de botigues, de serveis públics, de campionats... Són actes amb un caire solemne, festiu. Algú amb autoritat diu unes paraules serioses i adients d'obertura per desitjar èxit, felicitat, salut o riquesa.

Per què s'anomenen *inauguracions*? Els romans, en deien *in-auguratio* perquè convocaven uns àugurs (endevins que esbrinaven el futur llegint els moviments de les aus) que diguessin si l'empresa tindria èxit o no, i, per tant, si els que havien de dur a terme l'activitat eren benaurats (escurçament de *benaurats*) o malaurats (escurçament de *malaugurats*). El nom *inauguració* ens recorda aquesta consulta sobre el destí de la nostra vida i dels nostres actes.

Propostes

Del 28 d'octubre de 2013 al 15 de gener de 2014

(Re)lectura de Ramon Llull, exposició que apropa al públic jove la figura mallorquina més universal de la cultura catalana a través de l'òptica actual de tretze dibuixants de les Illes Balears.

Casal Son Tugores
Clastra de Son Tugores
07340 Alaró
Telèfon: 971 518 757
Horari (inauguració i conferència): 20.30 h

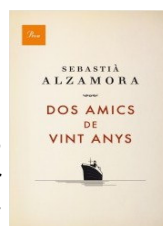

Del 3 de desembre de 2013 al 17 de gener de 2014

Bartomeu Rosselló-Pòrcel, les ales trenca-des, exposició, en clau de còmic, per celebrar el centenari del naixement del poeta mallorquí Bartomeu Rosselló-Pòrcel. Dirigida al públic en general, i molt especialment, als joves.

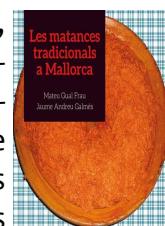
Biblioteca Ramon Llull
Institut Balear, s/n
07012 Palma
Telèfon: 971 22 59 00

Dos amics de vint anys, de Sebastià Alzamora, recrea lliurement l'amistat, en plena guerra civil, entre els joves Salvador Espriu i Bartomeu Rosselló-Pòrcel. Mentre Bartomeu agonitza, Salvador rememora l'amistat que els ha unit.

Aquesta és la novel·la que Alzamora ens va fer en l'any del centenari del naixement d'Espriu i Rosselló-Pòrcel.

Mateu Gual Frau i Jaume Andreu Galmés, mestres amb arrels pageses, han elaborat un manual que recull els secrets ancestrals de les matances mallorquines. *Les Matances tradicionals a Mallorca*, editat per Gall Editor, descriu totes les feines pròpies de les matances i els costums del berenar i la bauxa. El llibre també inclou un glossari i bibliografia.

Jocs de llengua

Pas a pas

El peu es pot convertir en un ull canviant només una lletra a cada pas, com es veu en l'exemple:

peu	pau	ple	alè	all	ull
-----	-----	-----	-----	-----	-----

Totes les paraules intermèdies han de ser noms i han de tenir significat.

mar			cel
-----	--	--	-----

neu			gel
-----	--	--	-----

set			nou
-----	--	--	-----

vas			got
-----	--	--	-----

dit			peu
-----	--	--	-----

ned	piu	pit	dit
gel	pèl	peu	neu
nou	neu	net	set
pau	dau	diu	dit
cel	mel	mal	mar

Solucions:

Recordau que, com a treballadors del Consell de Mallorca, teniu a la vostra disposició el Servei de Normalització Lingüística per resoldre els vostres dubtes lingüístics i per corregir els texts escrits que origineu en la vostra feina diària. També us podeu assessorar sobre els vostres drets lingüístics. Hi podeu contactar per telèfon (971 219 581) o bé per correu electrònic (nlinguistica@conselldemallorca.net).

Consell de
Mallorca

■ Vicepresidència de
Cultura, Patrimoni i Esports

gener-març 2014